

את המלך בצאתו מן העיר". ואילו בג' סעודות שבת יש משום עונג. וכן ברמב"ם (פ"ל שבת ה"ה) הביא דין זה בדיני כבוד שבת, וז"ל, "מסדר אדם שולחנו בערב שבת ואף על פי שאינו צריך אלא לכזית וכן מסדר שולחנו במוצאי שבת ואף על פי שאינו צריך אלא לכזית כדי לכבדו בכניסתו וביציאתו וצריך לתקן ביתו מבעוד יום מפני כבוד השבת ויהיה נר דלוק ושולחן ערוך ומטה מוצעת שכל אלו לכבוד שבת הן". ואילו דיני סעודות שבת הביא הרמב"ם בהמשך הפרק בין דיני עונג שבת.

וכן העיר הט"ז (סי' ש' סק"א) דהעיקר הוא על ההכנה, "סדר שלחנו בפריסת מפה על השלחן ושאר מינים הנהוגים אצלו לעריכת השלחן וע"ז אמר אפילו מי שאין רגיל כי אם בכזית הן מצד עניונו הן מחמת שביעתו מכל מקום באותו כזית יעשה לו הכנה ויפרוס המפה משום כבוד שבת". ועל"ר שכתב, "כתב של"ה במי שמתענה במוצאי שבת כגון שמפסיק מבעוד יום אזי יטריח להכין סעודה זו לאחרים וילמד המאמרים ודינים המוזכרים בסעודה". הרי לדבריו יש משום כבוד שבת בעריכת השלחן אף בלא אכילה.

ובריטב"א בסוגיין כתב דאינו חוב גמור, וז"ל, "פי' כל היכא דאפשר אבל אין זה חובה דהא אמרינן לעיל (ק"ח). דאמרינן ליה מאי דבעית למיכל באפוקי שבתא אוכליה השתא". וכן כתב רש"י (ק"ח: ד"ה אכליה בשבתא), "שהרי תאכלנה סמוך לערב ולא תצטרך לאכול בלילה ואף על גב דאמרינן לקמן לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת הני מילי למאן דאפשר ליה".

ובספר חזון עובדיה (שבת סוף ח"ב) ציין לדברי האוצר גאונים (ברכות שכ"ח) שהביא בשם רב צמח גאון דהטעם דאין מבדילין על הפת היינו משום ד"מוצ"ש אינו שלחן קבוע דאי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל". ואותו הלשון בראב"ה (פסחים סי' תקט"ז עמ' 147). וכן ביבי"ע (ח"י סי' ל"ג) ציין לדברי הרמב"ם (פיהמ"ש פאה פ"ח מ"ז) שכתב, "וארבע עשרה סעודות מזון שבוע לפי ששלש סעודות בשבת ואחת עשרה בששת הימים הנשארים שתי סעודות בכל יום אחת ביום

(ק"ח): **ברכת כהנים ע"י זר**. איתא בגמ' ואמר רבי יוסי מימי לא עברתי על דברי חברי יודע אני בעצמי שאיני כהן אם אומרים לי חברי עלה לדוכן אני עולה, ע"כ. וכתבו התוס', "לא ידע ר"י מה איסור יש בזר העולה לדוכן אם לא משום ברכה לבטלה של כהנים אמרה תורה לברך את ישראל". אך בתוס' הרא"ש העיר דדברי הגמ' לאו דוקא, דהרי מבואר בכתובות (כד:): דיש איסור אשה בזר העולה לדוכן. [ובישוב דברי הר"י כתב בדרכי משה (סי' קכ"ח ס"א) דאפשר דרק עובר על העשה עם מברך ברכת כהנים לבדו אבל אם מברך עם שאר כהנים רק עובר על ברכה לבטלה]. [וע"ע במהרש"א שכתב שכוונת ר' יוסי שהי' עולה לדוכן בלי לברך ברכת כהנים].

ובמש"כ התוס' דיש משום ברכה לבטלה ע"י בשו"ת נודב"י (או"ח סי' ו') (שדן בדברי המג"א שפלפל בדברי התוס') אם כוונתם לעצם הפסוקים של ברכת כהנים או לברכת המצוה. ונטה לומר דהכוונה היא לברכת כהנים עצמה. וע"י בשו"ת יהודה יעלה (ח"א סי' מ"א) שהקשה דאיך יתכן דיש איסור לזר לומר פסוקי ברכת כהנים, דמעשה בכל יום שאבות מברכים בניהם וגדולי ישראל מברכים ליחידים בפסוקים אלו ואין סברא לחלק בין אמירת הפסוקים על הדוכן לבין אמירתם בשאר זמנים ומקומות. ואכן כן תמה המ"ב (ביה"ל ריש סי' קכ"ח ד"ה דזר) על מנהג העולם לברך אחד את השני בברכת יברכך. וכתב דאולי ס"ל כהב"ח דרק אסור לזר לברך ברכת כהנים בפריסת ידיים או דהוי כמכוין בפירוש שלא לקיים מצות ברכת כהנים.

(ק"ט): **חיוב מלוה מלכה**. איתא בגמ' אמר רבי אלעזר לעולם יסדר אדם שלחנו בערב שבת אף על פי שאינו צריך אלא לכזית ואמר רבי חנינא לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת אף על פי שאינו צריך אלא לכזית, ע"כ. הרי הגמ' השוה סעודת מוצאי שבת לסעודה ראשונה, אך לכאורה דגש הגמ' הוא על סידור השלחן ולא על אכילת סעודה. וזה משום כבוד שבת בכניסתו וביציאתו, וכדכתב רש"י, "במוצאי שבת - נמי כבוד שבת ללוות ביציאתו דרך כבוד כאדם המלוה

ואחת בלילה ולפי החשבון צריך שיהיו שתים עשרה סעודות אלא שאין חושבין לו סעודת ליל ראשון מפני שאינו צריך לה שכבר אכל במנחת שבת והיא השלמת שלש סעודות של שבת". וכן בספר המכתם (סוכה כז: ד"ה ר"א) שכתב דר"א ס"ל דצריך לאכול י"ד סעודות בסוכה ולא ט"ו אע"ג דיש חיוב ג' סעודות בשבת, "דכיון דאכל סעודה שלישית במנחה תו לא אכיל בליל מוצאי שבת". ובמגיה שם כתב דאולי פירש בסוגיין דאינו חייב לאכול אבל אם רוצה לאכול צריך לאכול דרך כבוד בשלחן ערוך. [אך לדברינו יש לומר דאפי' אם אינו רוצה לאכול יש לערוך את השלחן דרך כבוד].

אך עי' בבואור הגר"א (סי' ש' סק"ב) שכתב, "כל' הגמ' ובפת דוקא כמו בע"ש דמימרא דר"א ור"ה כהדדי איתמר שם (קיט: ע"ש". הרי ס"ל דיש חיוב גמור לאכול סעודת מלוה מלכה עם פת, וזוהי כוונת השואת הגמ' לסעודת ליל שבת. ובמעשה רב (סי' קמ"ח) כתוב דיסדר שלחנו ויאכל לא פחות מכזית פת. ובתוספת מעשה רב כתב ש"פעם א' חלה הגר"א והקיא וכשהבריא מעט צוה להעומדים לפניו לראות אם עדיין לא העיר השחר שילעסו אותו כזית פת בע"כ כדי לקיים מצות מלוה מלכה. אשתו קבלה ע"ע להתענות הפסקה והפסיקה בסעודה שלישית

ותיכף אחר הבדלה שכבה לישן ויוודע לו הדבר ושלח לה שבכל הפסקות עדיין לא יתוקן הפסק מלוה מלכה אחת אז תיכף קמה ואכלה". ועוד הביא בשו"ת תשובות והנהגות (ח"א סי' רס"ז), "ובכת"י "אור חדש" שפעם ביקר אצל הגר"א זצ"ל תלמידו הגר"ח מוולז'ין זצ"ל במוצאי שבת ושאל ממנו הגר"א זצ"ל אם אכל סעודת מלוה מלכה והשיב דכעת אינו בקו הבריאות ומתיירא שלא יזיק לו וע"כ היקל לאכול עוגת דבש, והגר"א זצ"ל שחק ממנו ודרש ממנו לקיים תיכף הסעודה בפת בביתו".

וכן פסק הח"א (כלל ח סל"ו), "אשרי למי שמקיים סעודה רביעית בפת והיא נקראת סעודת מלוה מלכה. ולמי שאי אפשר לו לאכול פת על כל פנים יאכל מיני מזונות וזהו חוב גמור". ועי' בעה"ש (סי' ש' ס"ב) שכתב שיש עדיפות לאכול בשר. ועי' במהרש"א בסוגיין דיש לאכול מאכלים שהכינו במיוחד לסעודת מלוה מלכה ולא מאכלים שניתותרו מסעודות שבת. [ועי' בחידושי ר' בצלאל אשכנזי שנדפסו בסוף ספר הבתים להרמב"ם ח"א בהוצאת הרב בלוי שכתב שצריך לאכול סעודת מלוה מלכה כי אחרת נראה שאכל סעודה שלישית כסעודת הלילה ולא לשם כבוד שבת].

החבורה תתקיים אי"ה בליל שני בשעה 9:25

הנושא: גרם כיבוי (קכ).

עיקר תוס' פרק כל כתבי ופרק כל הכלים

(קטו.) כל כתבי, אליבא, לא ניתנו, ובידו	(קכא.) ה"ג, אין אומרים, ש"מ
(קטו:) היו, אבל	(קכא:) הכל
(קטז.) פורענות, ספרי מינין	(קכב.) משתמש ואם, משקה, איני
(קטז:) וכ"ש	(קכב:) כל הכלים, לעולם, רחת
(קיז.) הכא, מי דמי, דשקיל	(קכג.) פגה, האי, מדלענין
(קיז:) הא דתניא, כלי אחר, הציל, אבל, שהיא	(קכג:) וסכינא, תוס' לו. ד"ה הא ר"ש
(קיח.) במנחה, והא דתנן, דמלוינן, לפי	(קכד.) תוס' לו. ד"ה הא רב
(קיח:) הכל	(קכד:) ורבא
(קיט.) רב אמר	(קכה:) הכל מודים
(קיט:) הכל	(קכו.) והמונח, ר' יהודה
(קכ.) הכל	(קכו:) וכי תימא
(קכ:) גרם כיבוי, מנער, פותח, מר	